

MESLEK YÜKSEKOKULU MUHASEBE BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN MUHASEBE EĞİTİMİNE BAKIŞ AÇILARININ VE MESLEKİ EĞİTİMDEN BEKLENTİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğr. Gör. Selin COŞKUN¹

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, (selin.coskun@cbu.edu.tr)

Öğr. Gör. Ayşe KIR

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, (ayse.kir@cbu.edu.tr)

Öğr. Gör. Faruk ÖZBAY

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, (faruk.ozbay@cbu.edu.tr)

ÖZET

Değişen çevre ve artan rekabet koşulları, bireylerin ve işletmelerin sürekli değişim gösteren ihtiyaç ve beklentileri, her mesleği etkilediği gibi muhasebecilik mesleğini de etkilemektedir. Özellikle yaşanan ekonomik ve teknik gelişmeler doğrultusunda muhasebenin ve muhasebe eğitiminin önemi daha da artmaktadır.

Muhasebe eğitimi, muhasebeyle ilgili altyapının oluşturulmasını, muhasebe sürecinin her aşamasında gerekli olan niteliklerin kazandırılmasını ve yeteneklerinin geliştirilmesini hedefleyen eğitim faaliyetlerini içermektedir. Dolayısıyla üniversiteler muhasebe bölümü öğrencilerini mesleğe ve topluma faydalı olacak şekilde yetiştirmek için uğraşmaktadırlar. Bu nedenle öncelikli olarak üniversitelerin öğrencilerini iyi tanıması ve onların eğitimden beklentilerini değerlendirebilmesi önem taşımaktadır. Üniversite öğrencilerinin beklentilerinin öğrenilmesi hem üniversitelerin işlevlerini daha iyi gerçekleştirebilmelerine hem de muhasebe eğitiminde hedeflenen kalitenin artırılmasına olanak sağlayacaktır. Çünkü muhasebe mesleğine yönelik beklentilerin değişmesi aynı zamanda muhasebe eğitiminde de şekil ve içerik olarak değişimi beraberinde getirecektir.

Bu bağlamda çalışmada, Manisa Celal Bayar Üniversitesine bağlı Ahmetli Meslek Yüksekokulu'nun muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde eğitim alan öğrencilerin meslek eğitiminden beklentileri ve muhasebe eğitimine ilişkin görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla öğrencilere anket yoluyla sorular yöneltilmiştir. Toplanan veriler SPSS 21 istatistik programı ile analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Mesleği, Muhasebe Öğrencileri.

EVALUATION OF VOCATIONAL SCHOOL ACCOUNTING DEPARTMENT STUDENTS' PERSPECTIVES OF ACCOUNTING EDUCATION AND THEIR EXPECTATIONS FROM VOCATIONAL EDUCATION

ABSTRACT

Changing environment and increasingly competitive conditions affect the accounting profession as well as the ever-changing needs and expectations of individuals and businesses, as it affects every profession.

Especially in line with economic and technical developments, the importance of accounting and accounting education increases even more. Accounting education involves training activities aimed at creating accounting infrastructure, acquiring the necessary qualifications at each stage of the accounting process, and developing their skills. Therefore, universities are trying to educate the students of accounting department to be professionally and beneficial to society. For this reason, it is important for the universities to be able to understand their students well and evaluate their educational expectations. Learning the expectations of university students will enable them to better perform the functions of the universities as well as to increase the quality targeted in accounting education. Because the change of expectations towards the accounting profession will bring about change in form and content in accounting education at the same time.

In this context, it was tried to determine the opinions of the students who were educated in accounting and tax applications of Ahmetli Vocational High School affiliated to Manisa Celal Bayar University with respect to their expectations from vocational education and accounting education. For this purpose, the students were asked questions with a questionnaire. The collected data were analyzed with the statistical program SPSS 21.

¹ Sorumlu Yazar

Keywords: *Accounting Education, Accounting Profession, Accounting Students.*

1. Giriş

İşletmelerin varlıklarının, sermayesinin ve borçlarının ne olduğu, bunların mali değerleri, hangi kaynaklardan temin edildikleri, ne gibi değişimlere uğradıkları, faaliyetler neticesinde ne elde edildiği veya ne kaybedildiğinin öğrenilebilmesi için, öncelikle ekonomik faaliyetlerin belirlenmesi, ve sonuçlarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu anlamda muhasebe kavramı, işletmenin varlıkları ve kaynakları üzerinde değişme yaratan ve para ile ifade edilebilen faaliyetlere yönelik bilgileri, kaydeden, sınıflandıran, özetleyen, analiz eden ve yorumlayarak amaçlar doğrultusunda ilgili kişi ve kuruluşlara raporlar halinde sunan, teknik yönü daha ağır bilim ve sanat şeklinde tanımlanmaktadır.

Günümüzde, Yeni Türk Ticaret Kanunu ile yapılan değişiklikler muhasebe ve muhasebe mesleğinin önemini ve geçerliliğini arttırmıştır. Özellikle meslek mensuplarının Yeni Türk Ticaret Kanunu kapsamında denetim yetkisine kavuşturulması, işletmelerde yeni görev ve sorumluluklara sahip olması ile mesleğin önemi daha da artmıştır. Ayrıca yeni TTK' ile Küçük ve Orta Büyüklükte ki İşletmelerin (KOBİ) Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)'nin sadeleştirilmiş şekli olan KOBİ TFRS'leri uygulama zorunluluğu getirilmesi, bunları gerçekleştirecek muhasebe meslek mensuplarına önemli ölçüde ihtiyaç duyulmasına sebep olacaktır.

Meslek mensuplarının kalitesi öncelikle almış oldukları eğitime ve bu süreçte edindikleri bilgi ve deneyime bağlıdır. Ülkemizde gün geçtikçe artan ara eleman ihtiyacı çeşitli bölgelerdeki meslek yüksekokullarından temin edilmektedir. Meslek yüksekokulları çeşitli alanlarda sağladıkları mesleki eğitimler çerçevesinde öğrenciye, mesleğin gerektirmiş olduğu bilgi ve becerinin kazandırılması ve işletmelerin ara eleman ihtiyacının karşılanmasını amaçlamaktadırlar. Bu alanlardan biri de muhasebedir.

Bireyleri bilgilendirmek ve onları topluma yararlı olacak şekilde yetiştirmek ciddi ve önemli bir uğraştır. Dolayısıyla üniversitelerin öncelikle öğrencilerini iyi tanıması ve onların mesleki eğitimden beklentilerini değerlendirebilmesi büyük önem arz etmektedir. Öğrencileri tanımak ve öğrenci profilinden haberdar olmak ayrıca muhasebe eğitiminin kalitesi açısından da önem taşımaktadır.

Bu bağlamda çalışmada, Ahmetli Meslek Yüksekokulunda Muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde öğrenim gören öğrencilere anket yoluyla sorular yöneltilerek öğrencilerin mesleki eğitimden beklentileri ve muhasebe eğitimine ilişkin görüşlerine yönelik veriler elde edilmiştir. Bu veriler spss 21 istatistik programı vasıtasıyla analiz edilmiştir.

1.1. Mesleki Eğitim Kavramı

Meslek, belirli düzeyde kabiliyet, tecrübe, bilgi, eğitim ve diploma gerektiren, niteliği toplumdan topluma değişiklik göstermekle birlikte bireye statü, prestij ve gelir kazandıran faaliyet, eğitim ise; bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve bilinçli olarak istenen yönde değişme ortaya çıkarma süreci olarak ifade edilmektedir (Karlıkl, 2016:3).

Herhangi bir alanda, sınırsız olan insan ihtiyaçlarının karşılanması için, mesleki yeterliliğe sahip iş gücüne gereksinim duyulmaktadır. Bunun uygulanabilmesi için de mesleki eğitimin gerekliliği ve önemi ortaya çıkmaktadır. Böylece belirli bir süreç sonrasında edinilen meslek kavramı, mesleki eğitim ile elde edilebilmektedir (Aksakaloğlu, 2013:24).

Sanayinin ve iş piyasasının gereksinim duyduğu kalifiye iş gücünü yetiştirmeyi amaçlayan mesleki eğitimin önemi büyüktür (Karlıkl, 2016:4). Mesleki eğitim; hem bireyin teknolojik, sosyal ve ekonomik anlamda meydana gelen değişimlere daha hazırlıklı olmasını sağlamakta, okul ile endüstri arasındaki bağın sağlanması açısından önemli bir görev üstlenmektedir (Tazegül, 2011:8).

Mesleki eğitim kavramı, bireylerin ihtiyaçlarının giderilmesi amacıyla bir meslek alanında bireysel gelişmeyle birlikte bireye beceri ve davranış kazandıran, onların yeteneklerini geliştirerek topluma faydalı olmalarını sağlayan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Aksakaloğlu, 2013:24).

Mesleki eğitim, bireyin becerilerinin ve yeteneklerinin geliştirildiği, mesleki davranış ve iş alışkanlıklarının kazandırıldığı geniş bir süreci ifade etmektedir. (Tazegül, 2011:8). Bu süreç bireyleri belli bir mesleğe hazırlamakla birlikte, üretime ve toplam katma değere olan katkılarını sağlamakta ve verimliliği artırmaktadır (Karlıkl, 2016:3).

Mesleki eğitimin temel amacı, işgücüne mesleki alanlarda gereksinim duyulan yeterliliklerin kazandırılması ve iş dünyasına kalifiye personel yetiştirilmesidir. Bir başka açıdan ise mesleki eğitimin amacı, bireyleri bir mesleğe hazırlamak, meslek sahibi olanların ise mesleki gelişmelerine ve mesleklerine uyum

sağlamalarına katkıda bulunmak, ayrıca bireylerin günlük ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun eğitimlerle ilgili sertifika ve belge sahibi olmalarını sağlamak şeklinde ifade edilebilir (Karlıkl, 2016:6).

1.2. Muhasebe Eğitimi ve Önemi

Değişen ve gelişen ekonomik koşullar, bireylerin ve işletmelerin farklılaşan ihtiyaç ve beklentileri, yoğun rekabet ortamları her meslekte olduğu gibi muhasebe mesleğini de etkilemektedir. Özellikle ekonomik yapıların gelişmesi ve değişmesi ile muhasebe mesleğine daha çok görev düşmekte ve bu görevleri yerine getirebilecek nitelikli muhasebe elemanı ihtiyacı da artmaktadır. Dolayısıyla nitelikli personel yetiştirme çabaları muhasebe meslek alanında giderek daha önemli hale gelmektedir (Karlıkl, 2016:19).

Muhasebe, bir taraftan devletin belirlemiş olduğu ve zorunlu tuttuğu bilgi ve belgelerin belirli bir düzen ve disiplin içerisinde oluşturulmasını sağlayan, diğer taraftan da işletme sahipleri ve işletmeyle ilgili diğer ilgililere, faaliyetlerle ilgili temel mali bilgileri sunan bir bilimdir. Dolayısıyla muhasebe meslek mensupları, mali bilgileri kullanacak bireylere doğru ve güvenilir bilgiler sağlamak durumundadır. Tarafsız, doğru, objektif ve güvenilir bilgi üretmenin yolu ise, her şeyden önce iyi bir muhasebe eğitiminden geçmektedir (Tazegül, 2011:6).

Muhasebe eğitimi, işletme kararlarına ilişkin faydalı bilgilerin belirlenmesi, toplanması, kaydedilmesi, sınıflandırılması, değerlendirilmesi, kolay anlaşılacak biçimde raporlar halinde özetlenmesi, incelenmesi ve elde edilen sonuçların karar vermede kullanılması konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi ve bu bilgilerin kullanılması doğrultusunda yeteneklerinin geliştirilmesi süreci şeklinde ifade edilebilir. Muhasebe eğitiminin asıl amacı; mali bilgileri kullanacak durumda olan ilgililere, doğru ve güvenilir muhasebe bilgi ve belgelerinin nasıl sunulması gerektiği konusunda öğrenciyi eğitmek ve uygulamalarını bu çerçevede yönlendirmektir (Aytemir, 2013:10-12).

Mesleki bir eğitim olan muhasebe eğitimi, Türkiye’de orta öğretim, önlisans, lisans ve lisansüstü düzeylerde birçok bölüm ve programda verilmektedir. Muhasebe eğitimi ile bireylere, mesleğin gerektirdiği bilgi ve becerinin kazandırılması hedeflenmekte, ayrıca öğrenciye temel mesleki bilgi kazandırmanın yanı sıra kazandırılan bilginin uygulamaya geçirilmesinin gerekliliği ortaya çıkmakta, bu da eğitimin hem teorik hem de uygulamalı bir içeriğe sahip olmasını zorunlu hale getirmektedir (Tazegül, 2011:6).

Muhasebe eğitimiyle öğrencilere kazandırılması gereken temel bilgi ve beceriler aşağıdaki gibi özetlenebilir (Gönen, 2016:69) :

- Temel bilgi sistemlerinin kullanılması,
- İletişim becerisi,
- Finansal bilgi ve raporlama,
- Mesleğinin gerektirdiği ahlaki sorumluluk,
- Karar verme becerisi,
- Sosyal sorumluluk bilinci,
- Bilgiyi üretme ve kullanma becerileri,
- İşletmecilik ile ilgili bilgiler,
- Muhasebe, denetim ve vergi bilgileri,
- Kültürel ve entelektüel birikim vb.

Özellikle, öğrencilerin bilgi işlem teknolojilerinin kullanımını sağlayacak, yorum ve analiz becerisi kazandıracak niteliklerle donatılması gerekmektedir. Muhasebe eğitim programları yaşanan değişimlere yönelik olarak ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden yapılandırılmalı, Meslek yükseköğretim kurumlarının muhasebe ve vergi uygulamaları programlarının ders içerikleri güncellenmeli ve sektörel beklentilere uygun hale getirilmelidir (Gönen, 2016:68).

2. Literatür Araştırması

Çalışmanın bu bölümünde, Muhasebe programı öğrencilerinin muhasebe eğitimine ilişkin görüşleri ve muhasebe eğitiminden beklentilerinin incelenmesine yönelik literatürde yer alan çalışmalardan bazıları yer almaktadır.

Tazegül (2011) muhasebe öğretim programının öğretim elemanı ve öğrencilerin görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada, muhasebe derslerinin demokratik bir öğrenme ortamında işlendiği sonucuna ulaşmıştır. Ancak ilgi ve dikkat konusunda eksiklikler olduğu anlaşılmaktadır.

Bu gibi olumsuzlukların giderilmesi için muhasebe konularının günlük yaşamla ilişkilendirilmesi ve muhasebe derslerinde öğrencilerle etkili iletişim kurulması tavsiye edilmektedir. Elde edilen bir diğer sonuç ise

MYO'larda verilen teorik eğitim ile staj uygulamalarının uyumlu olmadığı hususudur. Staj uygulamalarının teorik eğitimle eş zamanlı olarak planlanması ve uygulanması gerekliliği savunulmaktadır.

Gençtürk vd.'nin (2008) meslek yüksekokulu öğrencilerinin Muhasebe-Finans eğitimine bakış açıları ve farkındalıklarına yönelik gerçekleştirdikleri çalışmada, öğrenciler derslerin daha çok teorik bilgi aktarımına yönelik olmasının mesleki hayatta karşılaşılan zorlukların üstesinden gelme noktasında yetersiz kalacağını, ilave olarak meslekle ilgili seminer, konferans, panel, kurslar vb. etkinliklerin ise mesleği yaparken faydalı olacağını belirtmektedirler.

Gönen (2016) Önlisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin muhasebe eğitiminden beklentilerini tespit etmeye yönelik İzmir ve Denizli illerinde yer alan meslek yüksekokullarında bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırmada edinilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin büyük çoğunluğunun muhasebe mesleğini kariyer edinmede öncelikli olarak düşündükleri sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca sorumluluk, mesleki saygınlık, süreklilik ve iş tatmini öğrencilerin muhasebe mesleğini seçmelerinde bir araç olarak görülmektedir.

Gelmiş (2008) Ticaret Meslek Lisesi kökenli meslek yüksekokul öğrencilerinin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesi amacıyla, 2007-2008 öğretim yılında Meslek Yüksekokullarında öğrenim gören Muhasebe ve işletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma gerçekleştirmiştir. Buna göre öğrencilerin sınavsız geçişle MYO'lara yerleştiği, bu durumun ise meslek yüksekokullarının meslek lisesinin devamı niteliğinde algılanmasına, dolayısıyla MYO'larda prestij kaybına neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca elde edilen bulgulara göre öğrencilerin başvurmuş oldukları bölümden beklentileri karşılanmış olmasına rağmen, muhasebe eğitimlerinde bir takım eksikler söz konusudur. Eğitim-öğretim kurumlarında, ders araç ve gereçleri yetersizdir ve muhasebe eğitimi kalabalık sınıflarda yapılmaktadır. Muhasebe eğitiminin kalabalık sınıflarda yapılması etkin bir eğitimi engellemekte, eğitimin kalitesini düşürmektedir.

Özcan vd. (2009) Meslek Yüksekokulları'nda öğrenim gören muhasebe programı öğrencilerinin mesleklerine ve buldukları programa bakış açılarını, cinsiyet ve öğretim durumlarıyla bağlantılı olarak incelemiş oldukları çalışmada, bayan öğrencilerin erkek öğrencilere oranla muhasebe programından daha çok memnun oldukları ve öğrencilerin muhasebe mesleğini "dürüstlük esasında kayıt tutma" olarak nitelendirdikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bir diğer bulguya göre, genel olarak birinci öğretim öğrencileri, ikinci öğretim öğrencilerine oranla MYO'da aldıkları eğitime daha olumlu bakmakta ve muhasebe mesleğini itibarlı, kazançlı ve iş imkânı geniş olan bir meslek olarak görmektedirler.

Coşgun (2013) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokullarında muhasebe ve vergi uygulamaları bölümü öğrencilerinin motivasyonlarının ve beklentilerinin değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada, muhasebe eğitimi alan öğrencilerin sürekli gelişen ve statik olmayan eğitim yapısı nedeniyle muhasebe bölümünün kariyer fırsatlarının fazla olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşmıştır.

Ayrıca öğrencilerin muhasebe eğitiminin uygulamaya yönelik bir eğitim olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bu nedenle muhasebe eğitimi alan öğrenciler muhasebe ile ilgili bilgileri tam ve eksiksiz bir şekilde öğrenmek istemektedir. Bu eğitimlerin de mümkün olduğunca uygulamaya yönelik olması gerektiği savunulmaktadır.

Otlu vd.'nin (2012) meslek yüksekokulları muhasebe ve vergi bölümlerindeki muhasebe eğitimini değerlendirdikleri çalışmada öğrenciler, teorik ve uygulamalı eğitim seviyesinin yetersiz olduğunu, fiziki ve teknolojik olanaklara yeterince sahip olmadıklarını ve öğretim üyeleri ile iletişimlerinin yeterli düzeyde olmadığını belirtmektedirler.

Tekşen vd. (2007) muhasebe bölümü öğrencilerinin muhasebe eğitimlerinin değerlendirilmesi amacıyla, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne bağlı meslek yüksekokulları öğrencileri üzerine bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin çoğunluğu muhasebe eğitim kalitesini etkileyen en önemli unsurun öğretim elemanları olduğunu ifade etmektedirler. Ayrıca aldıkları genel muhasebe dersinde verilen eğitimin kalitesinin daha da artırılması gerektiğini düşünmektedirler. Öğrenciler için her alanda ihtiyaç olacak muhasebe ders sayısının artırılması ve aktarılan bilgilerin mesleğe ilişkin temel bilgileri öğretme açısından daha da yeterli hale getirilmesi gerektiği savunulmaktadır.

Kandemir vd. (2016) Afyon Kocatepe Üniversitesi meslek yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe eğitimine bakış açılarını değerlendirmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin büyük bölümü muhasebeye ve muhasebe mesleğine olumlu bakmaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin mesleğe olan ilgilerinin öğretim elemanının tutumuna da bağlı olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öğretim elemanlarının derslere daha hazırlıklı gelmeleri, öğrencilerle olan iletişim eksikliğini gidermeleri, muhasebeyle ilgili yenilikleri yakından takip etmeleri ve öğrencilere karşı daha adaletli davranmalarının memnuniyet eksikliğini giderebileceği söylenebilir.

3. Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Eğitime Bakış Açılarının ve Mesleki Eğitimden Beklentilerinin Değerlendirilmesi

3.1. Araştırmanın Amacı

Manisa Celal Bayar Üniversitesine bağlı Ahmetli Meslek Yüksekokulu'nun muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde öğrenim gören öğrencilerin mesleki eğitimden beklentileri ve muhasebe eğitime ilişkin görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırma amacı doğrultusunda MCBÜ Ahmetli Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında 2017 yılı Nisan ayında öğrenim gören 595 öğrenci araştırma evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğünü belirlemek için aşağıdaki formül kullanılmıştır:

$$n = [N \cdot t^2 \cdot p \cdot q] / [d^2 \cdot (N - 1) + t^2 \cdot pq] \quad (1)$$

Formülde;

N: Hedef kitledeki birey sayısı

n: Örneklem alınacak birey sayısı

p: İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

q: İncelenen olayın görülme sıklığı (gerçekleşme olasılığı)

t: Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

d: Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen örneklem hatasıdır.

%50 gerçekleşme olasılığına göre kabul edilen örneklem hatası %5 belirlenmiştir. %95 güven seviyesinde t tablosunda bulunan t değeri 1,96'dır. Formüle veriler yazıldığında;

$$n = [595 \cdot (1,96)^2 \cdot (0,5)^2] / [(0,05)^2 \cdot (595 - 1) + (1,96)^2 \cdot (0,5)^2] = 233,68 \text{ olmaktadır.}$$

Araştırmanın evrenine göre ulaşılması gereken örneklem büyüklüğü 234 hesaplanmıştır. MCBÜ Ahmetli Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim görmekte olan 276 öğrenciye anket soruları yöneltilerek veriler analiz edilmiştir.

Araştırmada öğrencilere sorulacak soruların belirlenmesinde Coşgun (2013), Gönen (2016) ve Tekşen vd. (2010) gibi literatürdeki çalışmalardan esinlenilmiştir. Çalışmada kullanılan anket sorularının güvenilirlik ve geçerlilikleri için SPSS 21 istatistik programı ile analiz yapılmış ve sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Anket Soru Sayıları ve Güvenirlik Analizi Sonuçları

Soru Tipi	Soru Sayısı	
Öğrencilerin demografik özelliklerinin yanı sıra mezun olunan lise bilgisi, bölüm tercihindeki isteği ve tercih sırası, mezun olduktan sonraki mesleki tercihi ve öğrenim gördüğü sınıf gibi genel bilgilerin edinilmesine yönelik	7	
Beşli Likert Tipi Sorular	Madde Sayısı	Cronbach Alpha Sayısı
Öğrencilerin muhasebe eğitiminden beklentilerine yönelik	18	0,909
Öğrencilerin muhasebe eğitime bakış açılarına yönelik	29	0,964
TOPLAM	47	-

Öğrenci beklentilerine yönelik bölüm için güvenilirlik analizi sonuçları Tablo 1'de görülmektedir. Cronbach Alpha katsayısı 0,909 olarak elde edilmiştir. Bu nedenle ölçek yüksek derece güvenilir bir ölçektir. Madde-toplam istatistikleri için Tablo 2'ye bakıldığında, "Okulumuzda dersleri kitap, dergi vb. yayınlardan okuyarak öğrenme alışkanlıkları. kazanabilmek için kaynak önerilmektedir", "Okulumuzda muhasebe derslerinde faydalanılabilecek yeterli sayıda kaynak mevcuttur", "Bu bölümü diploma almak için okuyorum" sorularının Cronbach Alpha katsayısı genel Cronbach Alpha katsayısından büyük olduğu için bu sorular güvenilirliği azaltan sorulardır ve ölçekten çıkarılması gerekmektedir.

Tablo 2: Madde Toplam İstatistikleri

Madde	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarıldığında Cronbach Alpha
Okulumuzda dersleri kitap, dergi vb. yayınlardan okuyarak öğrenme alışkanlıkları.	37,08	117,038	0,372	0,910

kazanabilmek için kaynak önerilmektedir.				
Okulumuzda muhasebe derslerinde faydalanılabilecek yeterli sayıda kaynak mevcuttur.	36,66	114,857	0,395	0,910
Bu bölümü diploma almak için okuyorum.	36,88	120,149	0,150	0,922

Öğrencilerin bakış açılarını yönelik bölüm için güvenilirlik analizi sonucu Tablo 1’de yer almaktadır. Tablo 1’e göre, Cronbach Alpha katsayısı 0,964 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla, ölçek yüksek derece güvenilir bir ölçektir. Madde-toplam istatistikleri için Tablo 3’e bakıldığında, “Muhasebe alanındaki işlerin stresli olduğunu düşünüyorum” ve “Muhasebe alanındaki çalışma şekli çok yorucudur” sorularının Cronbach Alpha katsayısı genel Cronbach Alpha katsayısından büyük olduğundan bu sorular güvenilirliği azaltan sorulardır ve ölçekten çıkarılması gerekmektedir.

Tablo 3: Madde Toplam İstatistikleri

Madde	Madde Çıkarıldığında Ölçek Ortalaması	Madde Çıkarıldığında Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarıldığında Cronbach Alpha
Muhasebe alanındaki işlerin stresli olduğunu düşünüyorum.	66,77	476,882	0,203	0,965
Muhasebe alanındaki çalışma şekli çok yorucudur.	66,55	475,361	0,227	0,965

3.2.1. Normal Dağılımın Test Edilmesi

Muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeninin normal dağılımlı bir ana kütlede gelip gelmediğini test etmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4: Muhasebe Eğitiminden Beklentiler Değişkeni İçin Kolmogorov-Smirnov Test Sonucu

Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi		Beklenti
N		276
Normal Parametre ^{a,b}	Ortalama	2,1326
	Standart Sapma	0,66332
En Aşırı Farklılıklar	Mutlak	0,079
	Pozitif	0,079
	Negatif	-0,044
Kolmogorov-Smirnov Z		1,314
Asymp. Anlamlılık (2-tailed)		0,063
a. Test dağılımı normal.		
b. Verilerden hesaplanan.		

Tablo 4’e göre, olasılık değeri 0,063 olarak elde edilmiştir. Bu değer 0,05 önem seviyesinden büyük olduğu için değişkenin normal dağılımlı olduğunu söyleyen sıfır hipotezi kabul edilmektedir.

Muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeninin normal dağılımlı bir ana kütlede gelip gelmediğini test etmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5: Muhasebe Eğitime Bakış Açısı Değişkeni İçin Kolmogorov-Smirnov Test Sonucu

Tek Örneklem Kolmogorov-Smirnov Testi		Bakış Açısı
N		276
Normal Parametre ^{a,b}	Ortalama	2,4034
	Standart Sapma	0,80109
En Aşırı Farklılıklar	Mutlak	0,089

	Pozitif	0,089
	Negatif	-0,058
Kolmogorov-Smirnov Z		1,486
Asymp. Anlamlılık (2-tailed)		0,024
a. Test dağılımı normal.		
b. Verilerden hesaplanan.		

Tablo 5'e göre, olasılık değeri 0,024 olarak bulunmuştur. Bu nedenle muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeni normal dağılım özelliği göstermemektedir.

3.3. Araştırmanın Kısıtları

Araştırmanın evrenini oluşturan Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programında öğrenim görmekte olan öğrencilerin tamamının çeşitli nedenlerle anket uygulamasının gerçekleştirildiği süre içerisinde okulda bulunmaması nedeniyle tamamının görüşü alınmadan veriler elde edilmiştir. Ayrıca araştırma kapsamı gereği benzer programa sahip farklı üniversitelerdeki öğrencilerin veya MCBÜ kapsamındaki diğer meslek yüksekokullardaki aynı programda öğrenim gören öğrencilerin görüşlerine başvurulmamıştır. Bu sebeple elde edilen araştırma sonuçları araştırma kapsamındaki öğrencilerin görüşleriyle sınırlı kalmaktadır.

4. Araştırma Bulguları

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 21 istatistik programı ile analiz edilerek sonuçlar aşağıda belirtilmiştir. Araştırmaya katılan MCBÜ Ahmetli Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Uygulamalarında öğrenim gören öğrencilere ait demografik özellikler Tablo 6'te verilmiştir.

Tablo 6: Araştırma Kapsamındaki Katılımcıların Demografik Özellikleri

		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	165	59,8
	Erkek	111	40,2
Yaş	25 ve altı	273	98,9
	26 – 35 arası	-	-
	36 – 45 arası	-	-
	45 ve üzeri	3	1,1
Mezun Olunan Lise Türü	Ticaret Lisesi	183	66,3
	Düz Lise	60	21,7
	Diğer	33	12,0
Bölümü İsteyerek Tercih Etme	Evet	201	72,8
	Hayır	75	27,2
Programı Tercih Sırası	1-5 arası	195	70,65217
	6-10 arası	51	18,47826
	11-15 arası	24	8,695652
	16 ve üzeri	6	2,173913
Sınıf	1. Sınıf	156	56,5
	2. Sınıf	117	42,4
	Tekrar	3	1,1
Bölümü bitirdikten sonra düşünülen meslek	Bankacılık - Finans	9	3,3
	Sigortacılık	3	1,1
	Mali Müşavirlik	114	41,3
	Girişimcilik	9	3,3
	Diğer	141	51,1

Muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeninin cinsiyet bakımından farklılık gösterip göstermediğini görmek amacıyla bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 7 ve Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 7: Tanımlayıcı İstatistikler

Cinsiyet	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Kadın	165	2,1067	0,55239	0,04300
Erkek	111	2,1712	0,80160	0,07608

Tablo 7'ye göre, 165 kadın katılımcının ortalaması 2,1067 ve 111 erkek katılımcının ortalaması 2,1712'dir.

Tablo 8: Bağımsız Örneklem t Testi Sonucu

		Varyans Eşitliği için Levene Testi				Ortalamaların Eşitliği için t-testi				
		F	Anlamlılık	t	df	Anlamlılık (2-tailed)	Ortalama Farkı	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığında Fark Aralığı	
									Alt Sınır	Üst Sınır
Beklenti	Eşit varyanslar kabul edildi	26,274	0,000	0,792	274	0,429	-0,06450	0,08148	-0,22492	0,09591
	Eşit varyanslar kabul edilmedi			0,738	179,239	0,461	-0,06450	0,08740	-0,23696	0,10795

Tablo 8'deki sonuçlara göre, t istatistiği değeri -0,738 ve olasılık değeri 0,461 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla, "Muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeni üzerinde cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi kabul edilmiştir.

Muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeninin mezun olunan lise türüne göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla ANOVA analizi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 9, Tablo 10 ve Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 9: Tanımlayıcı İstatistikler

Mezun Olunan Lise	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında Fark Aralığı		Minimum	Maksimum
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Ticaret Lisesi	183	2,0907	0,70695	0,05226	1,9876	2,1938	1,00	3,93
Düz Lise	60	2,2467	0,57719	0,07452	2,0976	2,3958	1,00	2,93
Diğer	33	2,1576	0,53795	0,09365	1,9668	2,3483	1,33	3,07
Toplam	276	2,1326	0,66332	0,03993	2,0540	2,2112	1,00	3,93

Tablo 9'a göre 183 ticaret lisesi mezunun ortalaması 2,0907, 60 düz lise mezunun ortalaması 2,2467 ve diğer liselerden mezun olan 33 katılımcının ortalaması 2,1576'dır.

Tablo 10: Varyansların Homojenliği Testi

Levene İstatistiği	df1	df2	Anlamlılık
0,740	2	273	0,478

Tablo 10'da tek yönlü ANOVA'nın temel varsayımı olan varyansların homojenliği testinin sonucu yer almaktadır. Tablo 10'a göre, olasılık değeri 0,478 olarak elde edilmiştir. Dolayısıyla, varyans analizinin temel varsayımı sağlanmış olmaktadır.

Tablo 11: Varyans Analizi Tablosu

Beklenti	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar arası	1,122	2	0,561	1,278	,280
Gruplar içi	119,877	273	0,439		
Toplam	121,000	275			

Tablo 11'de yer alan ANOVA analizi sonucuna göre F istatistiği değeri 1,278 ve olasılık değeri 0,280 olarak bulunmuştur. Bu nedenle, "Muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeni üzerinde mezun olunan lise türü açısından anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi kabul edilmiştir.

Muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeni üzerinde isteyerek seçme açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır.

Tablo 12: Tanımlayıcı İstatistikler

Muhasebe bölümünü isteyerek mi seçtiniz?	N	Ortalama	Standart Sapma	Ortalama Standart Hata
Evet	201	1,9542	0,54237	0,03826
Hayır	75	2,6107	0,72253	0,08343

Tablo 12'deki sonuçlara göre, muhasebe bölümünü isteyerek mi seçtiniz sorusuna evet diyen 201 katılımcının ortalaması 1,9542 ve hayır cevabı veren 75 katılımcının ortalaması 2,6107'dir.

Tablo 13: Bağımsız Örneklem t Testi Sonucu

	Varyans Eşitliği için Levene Testi				Ortalamaların Eşitliği için t-testi					
	F	Anlamlılık	t	df	Anlamlılık (2-tailed)	Ortalama Farkı	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığında Fark Aralığı		
								Alt Sınır	Üst Sınır	
Beklenti	Eşit varyanslar kabul edildi	5,925	,016	-8,134	274	,000	-,65644	,08070	-,81531	-,49757
	Eşit varyanslar kabul edilmedi			-7,152	106,644	,000	-,65644	,09178	-,83839	-,47448

Tablo 13'e göre, t istatistiği değeri -7,152 ve olasılık değeri 0,000 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla, muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeni üzerinde isteyerek seçme açısından anlamlı bir farklılık vardır. "Muhasebe Eğitiminden Beklentiler değişkeni üzerinde isteyerek seçme açısından anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi reddedilmiştir.

Muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeninin muhasebe bölümünü tercih etme sırasına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla ANOVA analizi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 14, Tablo 15 ve Tablo 16'te yer almaktadır.

Tablo 14: Tanımlayıcı İstatistikler

Tercih Sırası	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında Fark Aralığı		Minimum	Maksimum
					Alt Sınır	Üst Sınır		
1-5	195	2,0687	,62260	,04458	1,9808	2,1567	1,00	3,93
6-10	51	2,2196	,62982	,08819	2,0425	2,3967	1,00	3,80
11-15	24	2,2083	,82948	,16932	1,8581	2,5586	1,00	3,80
16 ve üstü	6	3,1667	,69378	,28324	2,4386	3,8947	2,53	3,80
Toplam	276	2,1326	,66332	,03993	2,0540	2,2112	1,00	3,93

Tablo 14'e göre, muhasebe bölümünü tercih etme sırası 1 ile 5 arasında olan 195 katılımcının ortalaması 2,0687; 6 ile 10 arasında olan 51 katılımcının ortalaması 2,2196; 11 ile 15 arasında olan 24 katılımcının ortalaması 2,2083 ve 16 ve üstü olan 6 katılımcının ortalaması 3,1667'dir.

Tablo 15: Varyansların Homojenliği Test Sonucu

Levene İstatistiği	df1	df2	Anlamlılık
1,388	3	272	0,247

Tablo 15'e göre, olasılık değeri 0,247 olarak elde edilmiştir. Dolayısıyla, varyans analizinin temel varsayımı olan varyansların homojenliği varsayımı gerçekleşmiş olmaktadır.

Tablo 16: Varyans Analizi Tablosu

Beklenti	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar arası	7,735	3	2,578	6,192	0,000
Gruplar içi	113,265	272	0,416		
Toplam	121,000	275			

Tablo 16'ya göre F istatistiği değeri 6,192 ve olasılık değeri 0,000'dır. Dolayısıyla, muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeninin muhasebe bölümünü tercih etme sırasına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını görmek amacıyla LSD testi uygulanmıştır. Sonuçlar tablo 17'de yer almaktadır.

Tablo 17: Çoklu Karşılaştırma Tablosu

(I) Tercih sırası	(J) Tercih sırası	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık	95% Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Üst Sınır
1-5	6-10	-0,15089	0,10149	0,138	-0,3507	0,0489
	11-15	-0,13962	0,13959	0,318	-0,4144	0,1352

	15 üstü	-1,09795*	0,26747	0,000	-1,6245	-0,5714
6-10	1-5	0,15089	0,10149	0,138	-0,0489	0,3507
	11-15	0,01127	0,15974	0,944	-0,3032	0,3258
	15 üstü	-0,94706*	0,27851	0,001	-1,4954	-0,3988
11-15	1-5	0,13962	0,13959	0,318	-0,1352	0,4144
	6-10	-0,01127	0,15974	0,944	-0,3258	0,3032
	15 üstü	-0,95833*	0,29454	0,001	-1,5382	-0,3785
16 ve üstü	1-5	1,09795*	0,26747	0,000	0,5714	1,6245
	6-10	0,94706*	0,27851	0,001	0,3988	1,4954
	11-15	0,95833*	0,29454	0,001	0,3785	1,5382

* Ortalama farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 17’de göre, tercih sırası 16 ve üstü olan katılımcıların muhasebe eğitiminden beklentileri 1 ile 5, 6 ile 10 ve 11 ile 15 arasında olan katılımcılardan daha yüksektir.

Muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeni üzerinde 1. Sınıf, 2. Sınıf veya tekrarda olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla ANOVA analizi uygulanmıştır.

Tablo 28: Tanımlayıcı İstatistikler

Sınıfı	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığında Fark Aralığı		Minimum	Maksimum
					Alt Sınır	Üst Sınır		
1. Sınıf	156	2,2090	,64485	,05163	2,1070	2,3110	1,00	3,93
2. Sınıf	117	2,0120	,67157	,06209	1,8890	2,1349	1,00	3,80
Tekrar	3	2,8667	,00000	,00000	2,8667	2,8667	2,87	2,87
Toplam	276	2,1326	,66332	,03993	2,0540	2,2112	1,00	3,93

Tablo 18’ e göre, birinci sınıfta olan 156 katılımcının ortalaması 2,2090; ikinci sınıfta olan 117 katılımcının ortalaması 2,0120 ve tekrar eden 3 katılımcıların ortalaması 2,8667’dir.

Tablo 39: Varyansların Homojenliği Testi

Levene İstatistiği	df1	df2	Anlamlılık
2,037	2	273	0,132

Tablo 19’da varyans analizinin temel varsayımlarından biri olan varyansların homojenliği test sonucu yer almaktadır. Tablo 19’a göre, olasılık değeri 0,132 olarak elde edilmiştir. Dolayısıyla, varyansların homojenliği varsayımı sağlanmış olmaktadır.

Tablo 20: Varyans Analizi Tablosu

Beklenti	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar arası	4,229	2	2,115	4,944	0,008
Gruplar içi	116,771	273	0,428		
Toplam	121,000	275			

Tablo 20’ye göre, F istatistiği değeri 4,944 ve olasılık değeri 0,008 olarak bulunmuştur. Bu nedenle, muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeni üzerinde 1. Sınıf, 2. Sınıf veya tekrar olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. “Muhasebe Eğitiminden Beklentiler değişkeni üzerinde 1. veya 2. Sınıf (veya tekrar) olma durumu açısından anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezi reddedilmiştir. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını görmek amacıyla LSD testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 21: Çoklu Karşılaştırma Tablosu

(I) Sınıf	(J) Sınıf	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık	95% Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Alt Sınır
1. Sınıf	2. Sınıf	0,19701*	0,07999	0,014	0,0395	0,3545
	Tekrar	-0,65769	0,38121	0,086	-1,4082	0,0928
2. Sınıf	1. Sınıf	-0,19701*	0,07999	0,014	-0,3545	-0,0395
	Tekrar	-0,85470*	0,38240	0,026	-1,6075	-0,1019
Tekrar	1. Sınıf	0,65769	0,38121	0,086	-0,0928	1,4082
	2. Sınıf	0,85470*	0,38240	0,026	0,1019	1,6075

* Ortalama farkı 0,05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 21'e göre, 1. Sınıfta olanlar 2. Sınıfta olanlara göre muhasebe eğitiminden daha fazla bir beklentiye sahiptirler. Benzer şekilde, tekrar edenler 2. Sınıfta olanlardan daha fazla bir beklentiye sahiptirler.

Muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeni üzerinde bölümü bitirdikten sonra yönelmeyi düşünülen meslek açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla ANOVA analizi uygulanmıştır.

Tablo 42: Tanımlayıcı İstatistikler

Meslek	N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven		Minimum	Maksimum
					Aralığında Fark			
					Alt Sınır	Alt Sınır		
Bankacılık - Finans	9	2,2444	,63596	,21199	1,7556	2,7333	1,40	2,73
Sigortacılık	3	2,0000	,00000	,00000	2,0000	2,0000	2,00	2,00
Mali Müşavirlik	114	1,8877	,56675	,05308	1,7826	1,9929	1,00	2,93
Girişimcilik	9	2,0000	,68069	,22690	1,4768	2,5232	1,33	2,87
Diğer	141	2,3348	,68054	,05731	2,2214	2,4481	1,00	3,93
Toplam	276	2,1326	,66332	,03993	2,0540	2,2112	1,00	3,93

Tablo 22'ye göre bölümü bitirdikten sonra bankacılık-finance bölümüne yönelmeyi düşünen 9 katılımcının ortalaması 2,2444; sigortacılık bölümüne yönelmeyi düşünen 3 katılımcının ortalaması 2, mali müşavirlik bölümüne yönelmeyi düşünen 114 katılımcının ortalaması 1,8877; girişimcilik bölümüne yönelmeyi düşünen 9 katılımcının ortalaması 2 ve diğer bölümlere yönelmeyi düşünen 141 katılımcının ortalaması 2,3348'dir.

Tablo 53: Varyansların Homojenliği Testi

Levene İstatistiği	df1	df2	Anlamlılık
2,120	4	271	0,079

Tablo 23'e göre, olasılık değeri 0,079 olarak bulunmuştur. Bu nedenle 0,05 önem seviyesi için varyansların homojenliği varsayımı sağlanmış olmaktadır.

Tablo 64: Varyans Analizi Tablosu

Beklenti	Kareler Toplamı	df	Ortalama Kare	F	Anlamlılık
Gruplar arası	12,922	4	3,230	8,100	0,000
Gruplar içi	108,078	271	0,399		
Toplam	121,000	275			

Tablo 24'e göre, F istatistiği değeri 8,100 ve olasılık değeri 0,000 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla, muhasebe eğitiminden beklentiler değişkeni üzerinde bölümü bitirdikten sonra yönelmeyi düşünülen meslek açısından anlamlı bir farklılık vardır. "Muhasebe Eğitiminden Beklentiler değişkeni üzerinde bölümü bitirdikten sonra yönelmeyi düşünülen meslek açısından anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi reddedilmiştir. Bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını görmek amacıyla LSD testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 25'te yer almaktadır.

Tablo 75: Çoklu Karşılaştırma Tablosu

(I) Bölümü bitirdikten sonra hangi mesleğe yönelmeyi düşünüyorsunuz?	(J) Bölümü bitirdikten sonra hangi mesleğe yönelmeyi düşünüyorsunuz?	Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	Anlamlılık	95% Güven Aralığı	
					Alt Sınır	Alt Sınır
Bankacılık - Finans	Sigortacılık	0,24444	0,42101	0,562	-0,5844	1,0733
	Mali Müşavirlik	0,35673	0,21866	0,104	-0,0738	0,7872
	Girişimcilik	0,24444	0,29770	0,412	-0,3417	0,8305
	Diğer	-0,09031	0,21712	0,678	-0,5178	0,3371
Sigortacılık	Bankacılık - Finans	-0,24444	0,42101	0,562	-1,0733	0,5844
	Mali Müşavirlik	0,11228	0,36937	0,761	-0,6149	0,8395
	Girişimcilik	0,00000	0,42101	1,000	-0,8289	0,8289
	Diğer	-0,33475	0,36846	0,364	-1,0602	0,3907
Mali Müşavirlik	Bankacılık - Finans	-0,35673	0,21866	0,104	-0,7872	0,0738
	Sigortacılık	-0,11228	0,36937	0,761	-0,8395	0,6149
	Girişimcilik	-0,11228	0,21866	0,608	-0,5428	0,3182

	Diğer	-0,44703*	0,07954	0,000	-0,6036	-0,2904
Girişimcilik	Bankacılık - Finans	-0,24444	0,29770	0,412	-0,8305	0,3417
	Sigortacılık	0,00000	0,42101	1,000	-0,8289	0,8289
	Mali Müşavirlik	0,11228	0,21866	0,608	-0,3182	0,5428
	Diğer	-0,33475	0,21712	0,124	-0,7622	0,0927
Diğer	Bankacılık - Finans	0,09031	0,21712	0,678	-0,3371	0,5178
	Sigortacılık	0,33475	0,36846	0,364	-0,3907	1,0602
	Mali Müşavirlik	0,44703*	0,07954	0,000	0,2904	0,6036
	Girişimcilik	0,33475	0,21712	0,124	-0,0927	0,7622

* Ortalama farkı 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 25'e göre, diğer bölümlere yönelmeyi planlayan katılımcılar mali müşavirliğe yönelmeyi planlayan katılımcılara göre muhasebe eğitiminden daha fazla bir beklentiye sahiptir.

Muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeni normal dağılım özelliği göstermemektedir. Bu nedenle hipotezlerin test edilmesinde parametrik olmayan yöntemlerden yararlanılacaktır.

Muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeni üzerinde cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla Mann-Whitney testi uygulanmıştır.

Tablo 86: Sıralı Ortalama İstatistikleri

Cinsiyet	N	Sıralı Ortalama	Sıraların Toplamı
Kadın	165	137,25	22645,50
Erkek	111	140,36	15580,50
Toplam	276		

Tablo 26'daki sıralı ortalama istatistiklerine bakıldığında, 165 kadın katılımcının ortalaması 137,25 ve 111 erkek katılımcının ortalaması 140,36'dır.

Tablo 27: Mann-Whitney U Testi Sonucu

Test İstatistikleri ^a	
Mann-Whitney U	Bakış Açısı 8950,500
Wilcoxon W	22645,500
Z	-0,319
Asymp. Anlamlılık (2-tailed)	0,750

a. Grup Değişkeni: Cinsiyet

Mann-Whitney U testi sonucuna göre olasılık değeri 0,750 olarak bulunmuştur. Bu nedenle, "Muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeni üzerinde cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi kabul edilmiştir.

Muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeninin mezun olunan lise türüne farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır.

Tablo 28: Grup Ortalama İstatistikleri

Mezun olunan lise türü	N	Sıralı Ortalama
Ticaret Lisesi	183	126,18
Düz Lise	60	166,03
Diğer	33	156,77
Toplam	276	

Tablo 28'deki sıralı ortalama istatistiklerine bakıldığında, 183 ticaret lisesi mezununun ortalaması 126,18, düz lise mezununun ortalaması 166,03 ve diğer liselerden mezun olanların ortalaması 156,77'dir. Diğer bir ifadeyle, düz liseden mezun olanlar muhasebe eğitimine bakış açısına göre en fazla ortalamaya sahiptir.

Tablo 29: Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Test İstatistikleri ^{a,b}	
Chi-Square	Bakış Açısı 13,240
df	2
Asymp. Anlamlılık	0,001

a. Kruskal Wallis Testi

b. Grup Değişeni: Mezun olunan lise türü

Tablo 29'a göre, olasılık değeri 0,001 olarak elde edilmiştir. Bu nedenle, muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeninde mezun olunan lise türüne göre farklılık göstermektedir. "Muhasebe eğitimine bakış açısı üzerinde mezun olunan lise türü açısından anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi reddedilmiştir.

Muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeni üzerinde muhasebe bölümünü isteyerek seçme açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla Mann-Whitney testi uygulanmıştır.

Tablo 30: Sıralı Ortalama İstatistikleri

Muhasebe bölümünü isteyerek mi seçtiniz?	N	Sıralı Ortalama	Sıraların Toplamı
Evet	201	123,30	24783,00
Hayır	75	179,24	13443,00
Toplam	276		

Tablo 30'daki sıralı ortalama istatistiklerine bakıldığında, muhasebe bölümünü isteyerek seçen 201 katılımcının ortalaması 123,30 ve isteyerek seçmeyen 75 katılımcının ortalaması 179,24'dür.

Tablo 31: Mann-Whitney U Testi Sonucu

Test Statistics ^a	
Mann-Whitney U	Bakış Açısı 4482,000
Wilcoxon W	24783,000
Z	-5,183
Asymp. Anlamlılık (2-tailed)	0,000

a. Grup Değişeni: Muhasebe bölümünü isteyerek mi seçtiniz?

Tablo 31'e göre olasılık değeri 0,000 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla, muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeni üzerinde isteyerek seçme açısından anlamlı bir farklılık vardır. "Muhasebe eğitimine bakış açısı üzerinde bölümü isteyerek seçme açısından anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi reddedilmiştir.

Muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeninin muhasebe bölümünü tercih etme sırasına göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır.

Tablo 32: Sıralı Ortalama İstatistikleri

Tercih Sırası	N	Sıralı Ortalama
1-5	195	137,23
6-10	51	135,59
11-15	24	134,94
16 ve üstü	6	218,75
Toplam	276	

Tablo 32'deki sıralı ortalama istatistiklerine göre, muhasebe bölümünü tercih sırası 1 ile 5 arasında olan katılımcıların ortalaması 137,23; 6 ile 10 yıl arasında olan katılımcıların ortalaması 135,59; 11 ile 15 arasında olan katılımcıların ortalaması 134,94 ve 16 ve üstü olan katılımcıların ortalaması 218,75'dir.

Tablo 93: Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Test İstatistikleri ^{a,b}	
Chi-Square	Bakış Açısı 6,237
df	3
Asymp. Anlamlılık	0,101

a. Kruskal Wallis Testi
b. Grup Değişeni: Tercih Sırası

Tablo 33'e göre, olasılık değeri 0,101 olarak bulunmuştur. Bu nedenle, "Muhasebe eğitimine bakış açısı üzerinde muhasebe bölümünü tercih etme sırasına göre anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi kabul edilmiştir.

Muhasebe eğitimine bakış açısı değişkeni üzerinde 1. Sınıf, 2. Sınıf veya tekrar olma durumuna göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır.

Tablo 34: Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Sınıfı	N	Sıralı Ortalama
1. Sınıf	156	157,28
2. Sınıf	117	111,62
Tekrar	3	210,50
Toplam	276	

Tablo 34'teki sıralı ortalama istatistiklerine göre 1. Sınıfta olan katılımcıların ortalaması 157,28; 2. Sınıfta olan katılımcıların ortalaması 111,62 ve tekrar eden katılımcıların ortalaması 210,50'dir. Diğer bir ifadeyle, muhasebe eğitime bakış açısı değişkeni için en yüksek ortalamaya tekrar eden katılımcılar, daha sonra 1. Sınıfta olan katılımcılar ve en son 2.sınıfta olan katılımcılar sahiptir.

Tablo 35: Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Test İstatistikleri ^{a,b}	
	Bakış Açısı
Chi-Square	24,378
df	2
Asymp. Sig.	0,000
a. Kruskal Wallis Testi,	
b. Grup Değişkeni: Sınıf	

Tablo 35'e göre olasılık değeri 0,000 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla, muhasebe eğitime bakış açısı üzerinde 1. Sınıf, 2. Sınıf veya tekrar olma durumuna göre anlamlı bir farklılık vardır. "Muhasebe eğitime bakış açısı üzerinde 1. veya 2. Sınıf (veya tekrar) olma durumu açısından anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi reddedilmiştir.

Muhasebe eğitime bakış açısı değişkeni üzerinde bölümü bitirdikten sonra yönelmeyi düşünülen meslek açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır.

Tablo 106: Sıralı Ortalama İstatistikleri

Bölümü bitirdikten sonra hangi mesleğe yönelmeyi düşünüyorsunuz?	N	Sıralı Ortalama
Bankacılık - Finans	9	134,50
Sigortacılık	3	84,50
Mali Müşavirlik	114	123,22
Girişimcilik	9	143,00
Diğer	141	151,97
Toplam	276	

Tablo 36'daki sıralı ortalama değerlerine göre, bölümü bitirdikten sonra bankacılık-finans bölümüne yönelmeyi planlayan öğrencilerin ortalaması 134,50; sigortacılık bölümüne yönelmeyi planlayan katılımcıların öğrencilerin ortalaması 84,50; mali müşavirlik bölümüne yönelmeyi planlayan öğrencilerin ortalaması 123,22; girişimcilik bölümüne yönelmeyi planlayan öğrencilerin ortalaması 143 ve diğer bölümlere yönelmeyi planlayan öğrencilerin 151,97'dir.

Tablo 117: Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Test İstatistikleri ^{a,b}	
	Bakış Açısı
Chi-Square	9,626
Df	4
Asymp. Anlamlılık	0,047
a. Kruskal Wallis Testi	
b. Grup Değişkeni: Bölümü bitirdikten sonra hangi mesleğe yönelmeyi düşünüyorsunuz?	

Tablo 37'ye göre, olasılık değeri 0,047 olarak bulunmuştur. Bu nedenle, muhasebe eğitime bakış açısı değişkeni üzerinde bölümü bitirdikten sonra yönelmeyi düşünülen meslek açısından anlamlı bir farklılık vardır. "Muhasebe eğitime bakış açısı üzerinde bölümü bitirdikten sonra yönelmeyi düşünülen meslek açısından anlamlı bir farklılık yoktur" hipotezi reddedilmiştir.

5. Sonuç

Ülkemizde artan ara eleman ihtiyacı çoğunlukla çeşitli bölgelerde bulunan üniversitelerin meslek yüksekokullarından temin edilmektedir. Meslek yüksekokullarında verilen çeşitli mesleki eğitimler çerçevesinde öğrenciye, mesleğin gerektirdiği bilgi ve beceriler kazandırılmakta ve işletmelerin ara eleman ihtiyacı karşılanmaktadır. Bu mesleki eğitimlerden biri olan muhasebe eğitimi muhasebeyle ilgili altyapının oluşturulmasını, muhasebe sürecinin her aşamasında gerekli olan niteliklerin kazandırılmasını ve yeteneklerinin geliştirilmesini hedefleyen eğitim faaliyetlerini içermektedir.

Bu doğrultuda üniversiteler muhasebe bölümü öğrencilerini mesleğe ve topluma faydalı olacak şekilde yetiştirme çabası içerisindeyler. Ancak öncelikli olarak üniversitelerin öğrencilerini iyi tanıyabilmesi ve onların eğitimden beklentilerini değerlendirebilmesi önem taşımaktadır. Üniversitelerin öğrencilerinin beklentilerini öğrenmesi, öncelikle işlevlerini daha iyi gerçekleştirebilmesine sonrasında ise muhasebe eğitiminden hedeflenen kalitenin artırılmasına katkıda bulunacaktır.

Muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde öğrenim gören öğrencilerin mesleki eğitimden beklentileri ve muhasebe eğitimine ilişkin bakış açılarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen çalışmadan elde edilen sonuçlar aşağıdaki şekilde ifade edilmektedir.

Çalışmada öğrencilerin muhasebe eğitiminden beklentilerini ve muhasebe eğitimine bakış açılarını tespit etmek amacıyla oniki hipotez test edilmiştir. Katılımcıların muhasebe eğitiminden beklentilerinde demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla kurulan hipotezlerden üç tanesi kabul edilmiş olup, muhasebe eğitiminden beklentilerde; “*cinsiyet, mezun olunan lise türü, muhasebe bölümünü tercih etme sırası*” açısından anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca muhasebe eğitimine bakış açısında demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla kurulan altı hipotezden ikisi kabul edilmiş olup, bakış açısı üzerinde “*cinsiyet ve muhasebe bölümünü tercih etme sırasına*” göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Muhasebe bölümünü tercih etme sırasına göre beklentilerdeki farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucuna göre, “*tercih sırası 16 ve üstü olan katılımcıların muhasebe eğitiminden beklentileri 1 ile 5, 6 ile 10 ve 11 ile 15 arasında olan katılımcılardan*” daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrenim gördükleri sınıf açısından beklentilerdeki farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonucuna göre, “*1. sınıfta ve uzatmalı olarak öğrenim gören öğrencilerin 2. sınıfta olanlara göre*” muhasebe eğitiminden daha fazla bir beklentiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Muhasebe bölümünü bitirdikten sonra yönelmeyi düşünülen meslek açısından beklentilerdeki farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını görmek amacıyla LSD testi uygulanmıştır. “*Diğer bölümlere yönelmeyi planlayan katılımcılar mali müşavirliğe yönelmeyi planlayan katılımcılara göre*” muhasebe eğitiminden daha fazla bir beklentiye sahip olduğu sonucu elde edilmiştir.

Kaynakça

- Aksakaloğlu, H. (2013). *Ticaret Meslek Liselerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğu: Bursa İli Örneği*, Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aytemir, M. (2013). *Ticaret Meslek Lisesinde Muhasebe Bürosu Uygulamasının Mesleki Başarıya Etkisi Ve Gölbaşı Ticaret Meslek Lisesinde Bir Uygulama*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Coşgun, N. (2013). *Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Motivasyonlarının Ve Beklentilerinin Değerlendirilmesi: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesine Bağlı Meslek Yüksekokullarında Bir Uygulama*, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gelpiş, Y. (2008). *Ticaret Lisesi Kökenli Meslek Yüksekokul Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimlerinin Değerlendirilmesi*, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gençtürk, M. vd. (2008). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe-Finans Eğitimine Bakış Açuları Ve Farkındalıkları Üzerine Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 13(1), pp. 209-228.
- Gönen, S. (2016). Önlisans Düzeyinde Eğitim Gören Öğrencilerin Muhasebe Eğitiminden Beklentilere Yönelik İzmir Ve Denizli İllerinde Bir Araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 8(2), pp. 67-78.
- Kandemir, T. vd. (2016). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açuları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), pp. 133-151.
- Karlıklı, M. (2016). *Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğunun Değerlendirilmesi*, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Otlu, F. vd. (2012). Meslek Yüksekokulları Muhasebe Ve Vergi Bölümlerindeki Muhasebe Eğitimi Ve Bölümün Geleceği Hakkında Bir Araştırma:Malatya Meslek Yüksekokulu Uygulaması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, pp.35-50.
- Özcan, İ. vd. (2009). Muhasebe Programı Öğrencilerinin Cinsiyet ve Öğretim Durumunun Muhasebe Mesleğine Yönelik Tutumları ile İlişkilendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, pp.170-181.
- Tazegül, A. (2011). *Muhasebe Öğretim Programının Öğretim Elemanı Ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Meslek Yüksekokullarında Bir Uygulama*, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tekşen, Ö. vd. (2010). Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'ne Bağlı Meslek Yüksekokulları Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, pp.100-112.